

A könyv- és könyvtár-történeti kutatások helyzete és finanszírozása*

A szegedi könyvtörténeti kutatások 1980-1995 (Esettanulmány)

Monok István

„Midőn ezt írtam, tiszta volt az ég” – azt hiszem olcsó retorikai fogás lenne, ha komolyan ezzel az idézettel akarnám kezdeni mondandómat. Részben igazuk van persze azoknak is, akik hallván leendő előadásom címét, lemondóan azt tanácsolták, hogy legyek rövid, és mondjam azt, hogy nincs pénz, és nincsenek könyvtörténeti kutatások sem. Valóban, sokkal kevesebb lehetőségét látom ma a könyv- és könyvtártörténeti kutatásoknak, mint akárcsak néhány évvel ezelőtt, de mégis szeretném a Szegeden megvalósított példát esettanulmányként bemutatni, mert ez a kutatási irány néhány jellegzetességénél fogva életrevalónak bizonyult még a mostani időkben is. Tehát amikor ezt az előadásomat írom, már nem tiszta az ég – igaz, teljesen ragyogó sohasem volt.

Kezdjük az eredményekkel

1980-ben *Keserű Bálint* vezetésével elkezdődtek azok a kutatások, amelyek célja – később részletezendő megfontolások alapján – a koraújkori (1550-1750) Kárpát-medence olvasmánykultúrájára vonatkozó levéltári források feltására volt. A levéltári keresés elsődleges célja, tehát olyan feljegyzések megtalálására irányult, amelyek a könyvek birtoklására, olvasására vonatkoztak és legalább 5 különféle műről szóltak. Ez utóbbi korlátozást gyakorlati okokból tettük, és az ilyen feljegyzést neveztük könyvjegyzéknek. Nem jelenti ez természetesen azt, hogy az ötnél kevesebb könyv birtoklását jelző feljegyzést ne regisztráltuk volna, ha kezünkbe akadt.

Munkánk kezdetekor az akkori bibliográfiák alapján 64 kiadott könyvjegyzéket ismertünk. Ma közel 2000 ilyen feljegyzésről van fotomechanikus másolatunk.

A könyvjegyzékek bibliográfiai nyilvántartására létrehoztuk a *Könyvtártörténeti Füzetek* sorozatot. Minden egyes jegyzékről a következő adatokat regisztráljuk: a feljegyzés dátuma; a forrás típusa, amelyből a dokumentum előkerült; a könyvanyag tartalmi dominanciája; az egyes könyvtételek leírási módja; a kiadásra, illetve a

* A Magyar Könyvtárosok Egyesülete 1995. évi XXVII., egri vándorgyűlésén, a Társadalomtudományi Szekció ülésén elhangzott előadás szerkesztett változata.

lelőhelyre vonatkozó adatok; a tulajdonos azonosítása; jegyzetek. Sorozatunknak eddig 7 darabja jelent meg, további két kötet előkészületben van (reméljük, hogy 1996 folyamán meg is jelennek).

A könyvjegyzékek megtalálása és bibliográfiai regisztrálása után válaszút előtt álltunk. Választhatunk volna azt a megoldást, hogy elkezdjük a levéltári dokumentumokban csak tömören jelzett könyvek azonosítását, és az egyes jegyzékeket azonosítva, az első feldolgozás után publikáljuk (a hasonló angliai program (PLRE = Privat Libraries in Renaissance England) ezt az utat választotta). Sajnos, az idő minket igazolt akkor, amikor a másik útra léptünk, és kiadjuk a jegyzékeket első olvasatukban (vállalva ezzel az olvasat és a kötetek mutatóinak hibáit), majd az egyes tételeket ez után oldjuk fel, dolgozzuk fel a dokumentumokat. A hátrányok mellett – ezek a hátrányok elsősorban köteteink minőségében jelentkeznek (hibásak, nem kritikai a jegyzetapparátus, általában a sietős munka hibái vannak bennük) –; tehát a hátrányok mellett előnyei is vannak ennek a módszernek. Legelőször is az, hogy a szakemberek számára a puszta olvasat is komoly forrásértéket hordoz. Praktikus haszna a módszernek – tehát a gyors kiadásnak – az, hogy a már megjelent kötetek költségei nem visszavonhatók, utólag nem lehet álmegtakarítások áldozatává tenni őket.

Így az 1965-ben alapított *Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez* sorozat 11-20. kötetét jelöltük ki könyvtártörténeti dokumentumaink számára. Máig 13 kötet jelent meg, idén kézbevehető lesz a 14. is. Még 6 kötet megjelentetését tervezzük e sorozatban.

Hagyományaink szerint az *Adattár* sorozat csak kivételes esetben közöl hosszabb tanulmányt. A kutatásaink közben született összefoglaló írásaink számára, további – később részletezendő – taktikai megfontolásból hoztuk létre az *Olvasmánytörténeti Dolgozatok* sorozatot, amelynek már – a megjelent 6 füzet mellett – létezik a *Különszám* sorozata is. Ez utóbbi idegen nyelven megjelenő magyar vonatkozású, vagy magyar szempontból fontos tanulmányokat közöl.

Ez évben útjára indul újabb sorozatunk *A Kárpát-medence koraújkori könyvtárai* címmel. Ennek az új sorozatnak egyes kötetei már hosszú évek munkájának eredményeit közlik egy-egy könyvtár, egy-egy család, szakmai réteg, város olvasmányainak monografikus feldolgozásával. Itt a levéltári dokumentum, a könyvjegyzék már

teljes művelődéstörténeti környezetében jelenik meg.

A jegyzékek egyes tételeit feloldottuk, a tervezettség határáig megpróbáltuk autopszia alapján felderíteni az egykori példányokat is – ez pl. a Zrínyi-könyvtár esetében könnyebb feladat volt, mint mondjuk a Batthyány, vagy a Rákóczi családoknál –, ám van olyan is (a többség), ahol ez a célkitűzés nem megvalósítható.

A feloldott könyvjegyzékek elektronikus eszközökkel való feldolgozása folyamatosan, a kiadással párhuzamosan halad.

Röviden tehát az eredményekről: hét bibliográfiai kötet, 14 adattári kötet, 7 nagyobb tanulmányt közlő füzet és egy épülő adatbázis.

A továbbiakban azt a talán általánosabb tanulságokat is nyújtani tudó taktikát, kutatásszervezési háttérrel mutatnám be, amely ezt az eredményt hozta.

A könyvtártörténeti kutatásoknak a művelődéstörténeti kutatásokba való ágyazottságáról

Alapvető dolognak tartjuk azt a megfontolást, hogy a könyvtártörténeti kutatásoknak, mint a könyvtárak történetét feltáró vizsgálódásoknak *önmagukban* nincsen sok esélyük.

A most vizsgált példa esetében a keretet az európai szellemi áramlatok magyarországi recepciótörténete – egy adott korban: 1550-1750 – adja. Az elsődleges cél, tehát egy olyan kézikönyv megírása, amely a Kárpát-medencének az európai kultúrákhoz való kapcsolódását mutatja be.

A számos alapkutatói irány közül, amely e cél megvalósítását majd lehetővé teszi, Szegedre került a *Külföldi iskolázás története és forrásai feltárása*, ezzel szoros összefüggésben a *Hazai iskolák matrikulái* – kutatás és kiadás. Ugyancsak a *XVI-XVII. század nonkonformista vallási irányzatok kutatása*.

A Kárpát-medence koraújkori olvasmányai alap kutatás tehát *egy sor tagja*, s mint ilyen kapott helyett abban a tudományhierarchiában, amelyben sajnos a *könyvtártörténet* önállóan csak nehezen talál helyet magának.

További sikeres megfontolásnak bizonyult az, hogy már a célkitűzés sem könyvtártörténeti volt. „Mit olvastak az adott időszakban?” – szól az alapkérdés; és ezenbelül, mit olvastak az egyes

társadalmi rétegekhez tartozók, milyen különbségek mutatkoznak az egyes geográfiai egységek, vallási, szakmai csoportok erudíciójában? Tehát a kérdések megfogalmazása is a kerettéma, a recepciótörténet oldaláról történt, történik. A szorosabban vett „könyvtártörténeti” kérdések is – pl. hogyan változik a korszakon belül a könyvanyag tematikus rendjének meghatározása (tehát a szokási szokások hogyan változtak) – a szellemi áramlatok recepciótörténete oldaláról kapnak választ. *Arról az oldalról is.* Mert a forrás a kezünkben van, kiadjuk, a könyvtártörténet pedig önálló diszciplínaként profitálhat belőle. Olyan kutatások eredményeiből, amelyek nem kifejezetten könyvtártörténeti irányultságúak voltak.

Zárójeles megjegyzésként: a magyarországi XVI-XVIII. századra vonatkozó könyvtártörténeti kutatások már csak forrásadottságaiknál fogva sem lehetnek mások, mint olvasmánytörténeti kutatások; *elsősorban azok.*

A könyvtártörténeti kutatásoknak más könyvtörténeti kutatásokkal való összehangoltságáról

A kutatások finanszírozhatósága szempontjából, a pénzforrások gazdái döntéshozatalának motiválása érdekében is fontos dolog a hasonló tartalmú kutatási témák összehangolása. Ezért is – és a magunk munkáját is megkönnyítendő – dolgoztuk ki egy „Az írásbeliség, olvasás és a könyvtár története Magyarországon 1000-1750” című kézikönyv megírásának programját. (Ld. a Függelékeket) A téma időben természetesen folytatható és folytatandó is.

Hangsúlyozni szeretnénk volna azonban, és e helyen is hangsúlyozni kívánjuk azt, hogy nem létezik kutató vagy kutatócsoport, aki vagy amely filológiai jellegű tudomány szakban korszakokat átfogó kompetenciával bírna. Az említett együttműködés tehát már pusztán ezért is fontos lenne, de örvendetes módon példás együttműködés alakult ki egyrészt azokkal a műhelyekkel, amelyek a XVIII-XIX. századi témákkal foglalkoznak, másrészt azokkal, amelyek nem Magyarországon működnek, de az 1918 előtti Kárpát-medence könyvtörténetét kutatják.

A nemzetközi együttműködés teljesen magától értetődő kellene hogy legyen, sajnos azonban a mindenki által ismert tényezőknél fogva ez nem

volt mindig tipikus. Mi dicsekvőleg említhetjük a meglétét, mert a szlovák, a horvát, az osztrák és a román szakemberekkel is jók a kapcsolataink.

A kutatás finanszírozása szempontjából nagyon fontos, hogy megtaláltuk azokat a nemzetközi műhelyeket és pénzalapokat, amelyek érdekeltek egyrészt a Kárpát-medence könyvkultúrája történetének megismerésében, másrészt magában a térségben élő népcsoportok ilyen célú együttműködésében.

A kutatás és az oktatás egysége

A már kiadott források feltárása, a szekundér irodalom bibliográfiai számbavétele, de a levéltári kutatás, a feltárt dokumentumok olvasatának elkészítése is olyan feladat, amely sok időt, türelmet igényel. A főiskolai és egyetemi hallgatók módszeres felkészítéssel el tudják látni ezeket a feladatokat úgy, hogy tanulmányaik kiegészítéseként minimális jövedelemhez is juthatnak.

A kutatást irányító tanárok, kutatók így kétszer annyit dolgoznak, azonban az utánpótlás képzésében nem lehet jobb módszert kitalálni.

A hallgató, amikor végez, egy-két önálló kötet társszerzője, s egy kiválasztott szűk témában a tudományos diákkörben is sikere lehet.

A téma finanszírozhatósága szempontjából fontos, hogy viszonylag olcsón olyan munkaerő kapcsolódik be a munkálatokba, amely motivált és a feladat meghatározott mélységéig szakértőnek számít.

A hazai kutatási alapok pedig szívesen veszik azt, ha a kutatási pénzzel egyben az utánpótlás képzéséhez is hozzájárulhatnak.

Szegeden a kezdeti időszakban a levéltári kutatásokat előkészítő speciális kurzusokat szerveztek, szerveztünk. Ez azt jelentette, hogy ha valaki például Kassára készült diákjaival az ottani levéltárba kutatni, akkor előtte fél évig Kassa művelődéstörténetét tanulmányozta. A latin, a magyar, a német paleográfiai gyakorlatok mellett tehát egy-egy terület kiadott levél- és kéziratári forrásait kellett megismerni, továbbá a szakirodalom vonatkozó részét.

1990-től a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Könyvtartudományi Tanszékén elindítottuk a „Régi könyves speciális képzést”. Miatán ez a képzésforma a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának művelődéstörté-

neti képzésével szoros programot alakított ki, kölcsönösen elismerték egymás kurzusait. Ezt a heti 6 órás plusz óraterhelést azok a hallgatók vállalták, akik szerettek volna bekapcsolódni a könyvtártörténeti, illetve a Szegedre telepített művelődéstörténeti kutatásokba, valamint azok, akik könyvtáros diplomájuk mellé speciális ismereteket szerettek volna szerezni. Az oklevélben ezeket az ismereteket, azok elsajátítását betétlap tanúsítja.

1995 őszétől a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán induló könyvtár szak már alap-egyetemi diplomával ismeri el ezt a speciális képzésformát is. A JATE „B major-szakként” tehát olyan könyvtár szakot indított, amely 8 féléves képzéssel csak speciális ismeretekkel bíró könyvtárosokat képez. Többségük persze könyvtári informatikus lesz, de évente 3-4 hallgató a régi könyves specializációra szakosodik.

Az így végzett hallgatók, akik közben a folyó könyvtártörténeti kutatásokban is jó eredménnyel tevékenykednek, lehetőséget kapnak arra, hogy felvételizzenek a művelődéstörténeti doktori programokra. Az utánpótlás nevelése tehát ezzel a formával vált Szegeden – azt gondoljuk – teljessé.

A kutatás és a könyvtári munka egysége

Mihez kezd a speciálisan képzett régi könyves könyvtáros, művelődéstörténeti szakember-könyvtáros az oklevelével, ha a hazai könyvtártörténeti kutatásoknak nincsen erre a célra szervezett infrastruktúrája. Pontosabban: a hazai könyvtárak többsége azt hiszi, hogy a könyvtár nem kutatóműhely. Mi azonban azt gondoljuk, hogy a könyvtár kutatóhely, azzá kell válnia. Nem olyan kutatóhely, ahol csak a könyvtárat kutatják, a könyvtártudományt művelik, hanem azokat a diszciplínákat, amelyek tipikusan a könyvtári tevékenységhez kötődnek; pl. a bibliográfia feltétlenül ilyen, de ilyen a könyvtártörténet is.

Fontos dolog, hogy a könyvtörténeti kutatásokat végzők ne higgyék azt, hogy ők könyvtárban dolgozva főállású kutatók és megszűntek könyvtárosok lenni. A kutatási témákat úgy kell kialakítani, hogy azok szervesen illeszkedjenek a gyűjteményhez.

A szegedi JATE Központi Könyvtár ezt a kérdést úgy oldotta meg, hogy a kialakított külön-

gyűjteményi osztály egy része, gyűjteményként is a könyvtártörténeti források másolatait tartalmazza, melyeknek feldolgozása könyvtári feladat.

A saját régi könyv-kézirat-mikrofilm állomány feltárása is ennek a csoportnak a feladata és a könyvtár regionális feladatvállalásában is részt juttat a csoportnak: az *Olvasmánytörténeti Dolgozatok* részben helytörténeti orientáltságúak. 1850-ig a dél-alföldi régió könyvtártörténeti forrásait is közli. A könyvtár speciálisan képzett szakemberei a régió régi könyves állománnyal bíró könyvtárainak is tanácsadói – pl. a kecskeméti piarista rendház antikva-katalógusát is a JATE Központi Könyvtár adta ki. Ugyanígy a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium könyvtára is igényt tart tanácsainkra.

Összegzésként

Könnyű lenne azt mondani, hogy a könyv- és könyvtártörténeti kutatások finanszírozása megoldható akkor, ha van egy-két agilis ember, aki mozgékony, aki tud másokra figyelni, s tud lehetőségeket teremteni. Sajnos, nem így van. A könyvtártörténeti kutatások számára az Országos Széchényi Könyvtár és a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtártörténeti Munkabizottsága tevékenysége ellenére sem alakult ki tényleges infrastruktúra.

Jelenleg – és nem biztos, hogy ezért nagyon kellene szomorkodni – egy járható út kínálkozik: a többi filológiai jellegű kutatások holdudvarában tevékenykedve, azok kvázi segédtudományként működni.

Az utóbbi 15 évben a kutatásra szánt pénzek látható módon a felsőoktatás számára lettek átcsoportosítva. Az Akadémia, ahol tudott, megmaradt a minőség ellenőrző funkciójában.

A könyvtártörténet tehát egyik módon úgy juthat pénzhez, ha a felsőoktatáson keresztül próbálja elnyerni azt. A más forrás a helytörténeti kutatásokhoz való kötődésben rejlik. Nem szabad azonban elfeledni azt, hogy ebben a környezetben (könyvtártörténet mint helytörténet) a könyvtártörténeti rész ragaszkodjék az általánosabb kerethez, ahhoz az elképzeléshez, amit a könyvtörténeti szakma alakít ki az országos méretű kutatások számára. Így védekezni lehet a provincializálódás ellen is.

Ha elkészül, és szakmailag indokolt egy-egy átfogó terv, kutatási irány, akkor lehet kilépni a nemzetközi porondra. Itt meg kell találni azt az érvrendszert, amely biztosítja, hogy a nem magyar nemzeti kultúrák kutatóműhelyei érdeklőd-

jenek a Kárpát-medence iránt. A szegedi alapelképzelés (könyvtörténet, olvasmánytörténet a recepciótörténeten belül) ezért is bizonyult életképesnek.

Függelék

A szegedi könyvtörténeti kiadványok

Könyvtártörténeti Füzetek

Sorozatszerkesztő: Monok István

Magányújtemények Magyarországon 1551-1721. Könyvjegyzékek bibliográfiája. Összeáll. Font Zsuzsanna, Herner János, Kokas Károly, Monok István. Szerk. Monok István. Szeged, 1981. (Könyvtártörténeti Füzetek. I.) XXIX, 219 p.

Magányújtemények Nyugat-Magyarországon 1555-1721. Könyvjegyzékek bibliográfiája. Összeáll. Herner János, Keveházi Katalin, Kokas Károly, Monok István segítségével Bariska István, Kovács József László, Ötvös Péter, Timitz József. Szerk. Monok István. Szeged, 1982. (Könyvtártörténeti Füzetek. II.) XVIII, 161 p.

Magányújtemények Magyarországon 1545-1721. Könyvjegyzékek bibliográfiája. Összeáll. Herner János, Monok István. Szeged, 1983. (Könyvtártörténeti Füzetek. III.) XX, 171 p.

Magányújtemények a királyi Magyarországon és az Erdélyi fejedelemségben 1533-1721. Könyvjegyzékek bibliográfiája. Összeáll. Font Zsuzsa, Herner János, Katona Tünde, Keveházi Katalin, Kiss Éva, Kokas Károly, Latzkovits Miklós, Monok István, Rideg László, Varga András. Szerk. Herner János, Monok István. Szeged, 1985. (Könyvtártörténeti Füzetek. IV.) XVII, 190 p.

Magyarországi magányújtemények 1561-1721. Könyvjegyzékek bibliográfiája. Összeáll. Farkas Gábor, Gácsai Hedvig, Katona Tünde, Keveházi Katalin, Latzkovits Miklós, Monok István, Németh Noémi. Szerk. Monok István. Szeged, 1989. (Könyvtártörténeti Füzetek. V.) XII, 149 p.

Intézményi gyűjtemények 1535-1721. Könyvjegyzékek bibliográfiája. Összeáll. Farkas Gábor, Monok István, Németh Noémi. Szerk. Monok István. Szeged, 1989. (Könyvtártörténeti Füzetek. VI.) XIX, 146 p.

Intézményi- és magányújtemények Magyarországon 1722-1750. Könyvjegyzékek bibliográfiája. Összeáll. Monok István, Varga András. Szerk. Monok István. Szeged, 1990. (Könyvtártörténeti Füzetek. VII.) XIV, 159 p.

Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez

Sorozatszerkesztő: Keserű Bálint

A magyar könyvkultúra múltjából. Iványi Béla cikkei és anyaggyűjtése. Sajtó alá rend. és a függelékét összeáll. Herner János, Monok István. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 11.) Szeged, 1983. 648 p.

A Demschwam-könyvtár. Egy magyarországi humanista könyvjegyzéke. Kísérőtanulmánnyal közreadja Berlász Jenő. Sajtó alá rend. és a mutatót összeáll. Keveházi Katalin, Monok István. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 12.) Szeged, 1984. 345 p.

Die Bibliothek Demschwam. Bücherinventar eines Humanisten in Ungarn. Hrsg. v. Jenő Berlász. Regigiert und das Register zusammengestellt v. Katalin Keveházi, István Monok. Szeged, 1984. 304 p.

A Zsámboky-könyvtár katalógusa. Gulyás Pál olvasatában. Bev. Ötvös Péter. Bibliográfia: Varga András. Szerk. Monok István. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 12/2.) Szeged, 1992. 281 p.

Die Bibliothek Sambucus. Nach der Abschrift von Pál Gulyás. Einleitung von Péter Ötvös. Bibliographie von András Varga. Hrsg. von István Monok. Szeged, 1992. 281 p.

Dudith András könyvtára. Részleges rekonstrukció. Összeáll. bev.: Jankovics József, Monok István. Szerk. Monok István. Szeged, 1993. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 12/3.) 207 p.

András Dudith's Library. A partial reconstruction. Compiled and with an introduction by József Jankovics, István Monok. Ed. by István Monok. Szeged, 1993. 207 p.

Magyarországi magánkönyvtárak I. 1533-1657. Sajtó alá rend. Varga András. Munkatárs: Monok István. Utószó: Monok István, Varga András. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 13.) Bp. - Szeged, 1986. X, 259 p.

Magyarországi magánkönyvtárak II. 1588-1721. Sajtó alá rend. Farkas Gábor, Varga András, Katona Tünde, Latzkovits Miklós.

Szerk. Monok István. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 13/2.) Szeged, 1992. XIII, 374 p.

Partiumi könyvesházak 1621-1730. Sárospatak, Debrecen, Szatmár, Nagybánya, Zilah. Sajtó alá rend. Fekete Csaba, Kulcsár György, Monok István, Varga András. Szerk. Monok István, Varga András. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez 14.) Bp. - Szeged, 1988. 585 p.

Kassa város olvmányai 1562-1731. Sajtó alá rend. Gácsi Hedvig, Farkas Gábor, Keveházi Katalin, Lázár István Dávid, Monok István, Németh Noémi. Szerk. Monok István. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 15.) Szeged, 1990. XII, 226 p.

Erdélyi könyvesházak I. Jakó Klára: Az első kolozsvári egyetemi könyvtár története és állományának rekonstrukciója. 1579-1604. Szerk. Monok István. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 16/1.) Szeged, 1991. 171 p.

Erdélyi könyvesházak II. Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyenyed, Szászváros, Székelyudvarhely. Sajtó alá rend. Monok István, Németh Noémi, Tonk Sándor. Szerk. Monok István. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 16/2.) Szeged, 1991. 235 p.

Erdélyi könyvesházak III. 1563-1757. A Bethlen-család és környezete. Az Apafi-család és környezete. A Teleki-család és környezete. Vegyes források. Sajtó alá rend. Monok István, Németh Noémi, Varga András. Szerk. Monok István. Szeged, 1994. [1995] (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 16/3.) XVI, 375 p.

Jezsuita könyvtárak Magyarországon 1711-ig. Kassa, Pozsony, Sárospatak, Turóc, Ungvár. Sajtó alá rend. Farkas Gábor, Monok István, Pozsár Annamária, Varga András. Szerk.: Monok István, Varga András. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez 17/1.) Szeged, 1990. XIX, 320 p.

Lesestoffe in Westungarn I. Sopron (Ödenburg) 1535-1721. Hrsg. von Tibor Grüll, Katalin Keveházi, József László Kovács, István Monok, Péter Ötvös, Katalin G. Szende. Red. von István Monok, Péter Ötvös, Harald Prickler. Szeged, 1994. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 18/1.) XI, 578 p.

KÉNOSI TŐZSÉR János: De typographiis et typographis Unitariorum in Transylvania. – Bibliotheca Scriptorum Transylvano-unitariorum. Compiled by Ferenc Földesi. Szerk. Monok István. (Adattár XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez. 32.) Szeged, 1991. XXIV, 194 p.

Olvmánytörténeti Dolgozatok

Sorozatszerkesztő: Monok István

SIPOS Gábor: A kolozsvári Református Kollégium Könyvtára a XVII. században. Szerk. Monok István. Szeged, 1991. (Olvmánytörténeti Dolgozatok I.) 116 p.

VARGA András: A szegedi minorita könyvtár a XVIII. században. Szerk. Monok István. Szeged, 1991. (Olvmánytörténeti Dolgozatok II.) 41 p.

KOKAS Károly: Könyv és könyvtár a XVI-XVII. századi Kőszegen. Szerk. Monok István. Szeged, 1991. (Olvmánytörténeti Dolgozatok III.) 50 p.

CICAJ, Viliam: Bányavárosi könyvkultúra a XVI-XVII. században. (Besztercebánya, Kőrmöcbánya, Selmecbánya). Szerk. Császtray Tünde, Monok István. Szeged, 1993. (Olvmánytörténeti Dolgozatok IV.) 142 p.

MONOK István: Könyvkatalógusok és könyvjegyzékek Magyarországon. 1526-1720. Forrástipológia, forráskritika, forráskiadás. Szerk. Császtray Tünde. Szeged, 1993. (Olvmánytörténeti Dolgozatok V.) 95 p.

SCHWARCZ Katalin: A klarissza apácák könyvkultúrája a XVIII. században. Szerk. Császtray Tünde, Monok István. Szeged, 1994. [1995] (Olvmánytörténeti Dolgozatok VI.) 84 p.

SEIDLER, Wolfram: Buchmarkt und Zeitschriften in Wien 1760-1785. Studie zur Herausbildung einer literarischen Öffentlichkeit in Österreich des 18. Jahrhunderts. Red. von István Monok, Péter Ötvös. Szeged, 1994. (Olvmánytörténeti Dolgozatok. Különszám I.) 125 p.

Sorozathoz nem tartozó könyvtörténeti kiadványok

Régi könyveink és kézirataink katalógusai. A szegedi piaristák könyvtára. Összeáll. Varga András. Szeged, 1986. (Acta Universitatis Szegediensis. Acta Bibliothecaria. Tomus IX. Fasciculus 1.) 109 p.

Régi könyveink és kézirataink katalógusai. XVI. századi könyvek. Összeáll. Keveházi Katalin, Monok István. Szeged, 1986. (Acta Universitatis Szegediensis. Acta Bibliothecaria. Tomus IX. Fasciculus 3.) XII, 216 p.

Régi könyveink és kézirataink katalógusai. A szegedi minoriták könyvtára. Összeáll. Varga András. Szerk. Monok István. Szeged, 1991. (Acta Universitatis Szegediensis. Acta bibliothecaria. Tomus XI. Fasciculus 4.) 64 p.

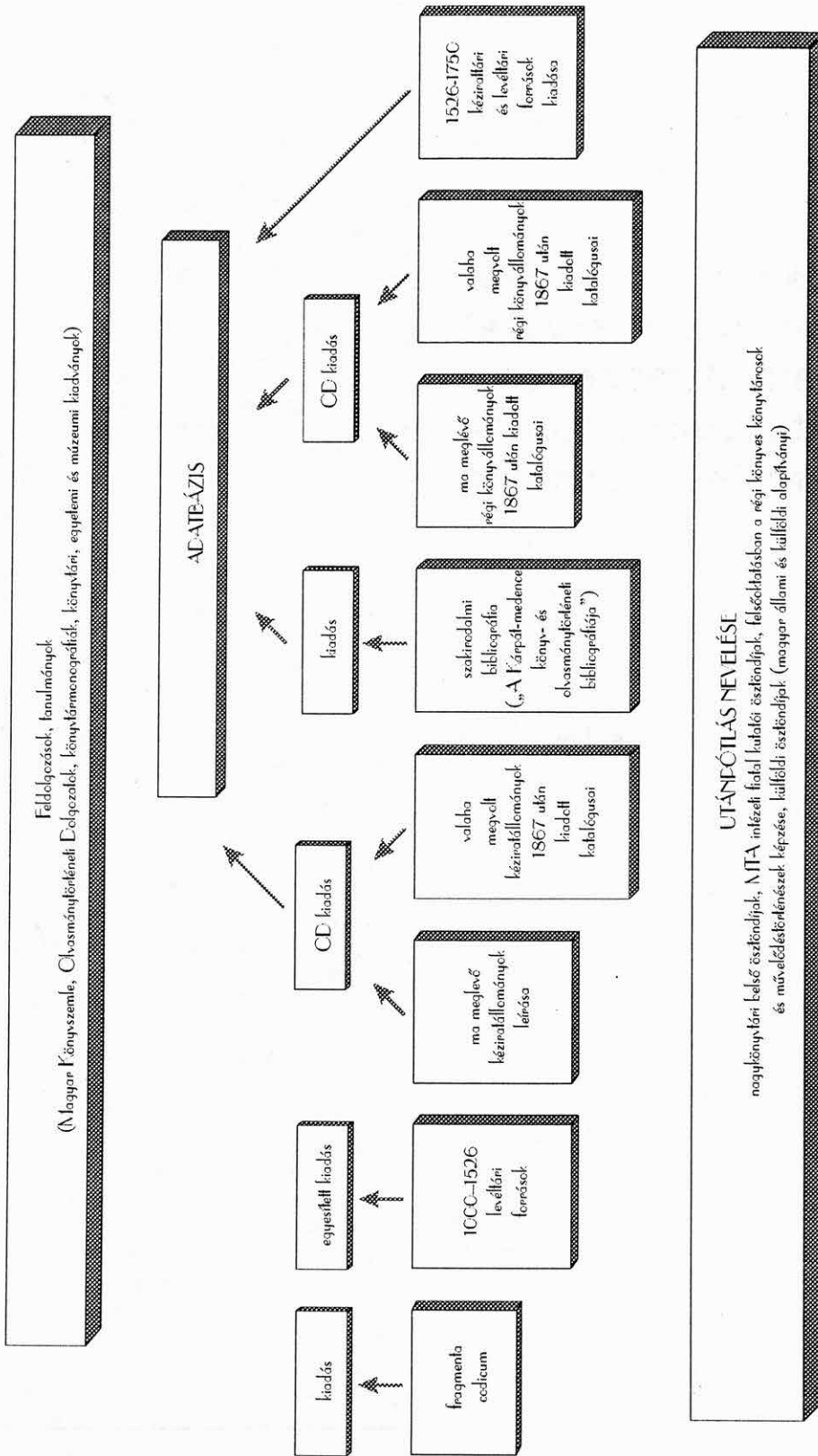
Régi könyveink és kézirataink katalógusai. A Szeged-Alsóvárosi ferences rendház könyvtára. Összeáll. Keveházi Katalin, Monok István. Szeged, 1994. (Acta Universitatis Szegediensis. Acta Bibliothecaria. Tomus XII. Fasciculus 4.) 130 p.

A kecskeméti piarista rendház XVI. századi könyvei. Összeáll. Kósáné Horváth Mária. Szerk. Monok István. Szeged, 1990. (Acta Universitatis Szegediensis. Acta Bibliothecaria. Tomus X. Fasciculus 4.) 51 p.

A Bibliotheca Zriniana története és állománya. – History and Stock of the Bibliotheca Zriniana. Írták és összeáll. Hausner Gábor, Klaniczay Tibor, Kovács Sándor Iván, Monok István, Orlovsky Tibor. Szerk. Klaniczay Tibor. Bp. 1992. (Zrínyi Könyvtár 4.) 628 p.

A könyves kultúra. XVI-XVII. század. I. Válogatás az angolszász szakirodalomból. A tanulmányokat válogatta, a jegyzeteket írta: Monok István, Szabó Enéh. Szeged, 1992. 287 p.

„Az írásbeliség, a könyvtárak és az olvasás története Magyarországon” 1000-1750*

* Véleményünk szerint az itt vázolt szervezési elképzelésektől, illetve azok megvalósulásától amilyen függő a 2005-ig való megjelenés, amennyiben a kooperációban résztvevő felsőoktatási intézmények, akadémiai intézetek, könyvtárak nem csökkentik a megvalósítás érdekében nyújtott támogatásukat, s az MTA Könyvtártörténelmi Bizottsága a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Könyvtudományi Tanszékével közösen tudja a rendszeren kívüli (tudománypolitikai (állami és akadémiai), alapítványi, esetlegesen külföldi) erőforrásokat mozgósítani.